Ч. 45. Краків, 31. травня 1940. Рік І.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement
Adresse der Redaktion: „Krakauer Nachrichten" Krakau, Orzeszkowagasse 7, II
Adresse der Administration: Krakau, Karmeliterstrass 34 II.

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Безумовна здача Бельгії

= КВАТИРА НАЧАЛЬНОЇ КОМАНДИ, 28. ТРАВНЯ. — ПІД ВРАЖІННЯМ ЖАХЛИВИХ УДАРІВ НІМЕЦЬКОЇ ЗБРОЇ КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ ВИРІШИВ ПРИПИНИТИ ДАЛЬШИЙ ЗАЙВИЙ ОПІР І ПРОСИТИ ЗАМИРЕННЯ. КОРОЛЬ ПРИЙНЯВ НІМЕЦЬКІ ВИМОГИ БЕЗУМОВНОЇ ЗДАЧІ. БЕЛЬҐІЙСЬКА АРМІЯ ЗЛОЖИЛА СЬОГОДНІ ЗБРОЮ І ПЕРЕСТАЛА ІСТНУВАТИ. В ЦІЙ САМІЙ ХВИЛИНІ ДЯКУЄМО НАШОМУ ХОРОБРОМУ ВОЯЦТВУ, ЩО СВОЇМ БЕЗПРИКЛАДНИМ БОЄВИМ ЗАВЗЯТТЯМ, В БЕЗУПИННОМУ ПОХОДІ ВПЕРЕД ЗДОБУЛО ТВЕРДИНІ, НАЙМІЦНІШУ В СВІТІ. ВВЕСЬ НІМЕЦЬКИЙ НАРІД З ГЛИБОКОЮ ВДЯЧНІСТЮ Й НЕПОГАМОВАНОЮ ГОРДІСТЮ ГЛЯДИТЬ НА РІДНЕ ВІЙСЬКО, ЩО ДОКОНАЛО ТАКИХ СЛАВНИХ ВОЄННИХ ЧИНІВ І ДОВЕЛО ДО ТІЕЇ ЗДАЧІ.

КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ ПЕРЕВІВ СВОЄ РІШЕННЯ ЗЛОЖИТИ ЗБРОЮ ПРОТИ БАЖАННЯ БІЛЬШОСТИ СВОГО КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ. ЦЕЙ КАБІНЕТ, ЩО ПОНОСИТЬ ГОЛОВНУ ВИНУ ЗА КАТАСТРОФУ, ЯКА НАВІСТИЛА БЕЛЬГІЮ, ХОЧЕ ЗДАЄТЬСЯ ЩЕ Й ТЕПЕР БУТИ ПОСЛУШНИМ АНГЛІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКИМ РОЗКАЗОДАВЦЯМ.

ФІРЕР НАКАЗАВ, ЩОБИ КОРОЛЕВІ БЕЛЬГІЇ ТА ЙОГО АРМІЇ УМОЖЛИВИТИ ЗА ТАКИЙ КРОК КОРИСТУВАННЯ ПРАВАМИ НАЛЕЖНИМИ ХОРОБРИМ ВОЯКАМ. ТОМУ, ЩО КОРОЛЬ БЕЛЬГІЇ НЕ ВИСЛОВИВ НІЯКОГО ОСОБИСТОГО ПОБАЖАННЯ БУДЕ ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ НЬОГО, ДО ЧАСУ УСТІЙНЕННЯ МАЙБУТНЬОГО ЙОГО ОСІДКУ, НА ТИМЧАСОВИЙ ПОБУТ ОДИН ІЗ ЗАМКІВ НА ТЕРЕНІ БЕЛЬГІЇ.

ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО БЕЛЬҐІЙСЬКИХ ВОЯКІВ ОБНЯТИХ КАПІТУЛЯЦІЄЮ СЯГАЄ ДО ПІВ МІЛІОНА.

ТЕПЕР НІМЕЦЬКА АРМІЯ ЗМОЖЕ ЗІ ЗДВОЄНОЮ СИЛОЮ ЗВЕРНУТИСЯ ПРОТИ ГОЛОВНИХ ВИНУВАТЦІВ.

Вирішні бої у Фляндрії

= Кватира начальної команди, 28. травня. Начальна команда німецької армії повідомляє:

Великі бої у Фляндрії й Артуа розвинулися у вирішний зудар. Німецькі війська атакуючи цілою силою зломили місцями завзятий опір, стискаючи ворожі армії на ще більше звуженому терені, на якому німецке летунство ширить великими силами спустошення. Напроти бельгійської армії німецькі війська, після важких боїв, зайняли негайно терен та стоять тепер у віддалі 10 км. перед Бріґе і Туру, перейшовши ріку Тіль і здобуваючи в рукопашному бою ворожі артилерійські становища.

ЗДАЮЧИ СОБІ СПРАВУ З ЦЬОГО БЕЗНАДІЙНОГО ПОЛОЖЕННЯ, БЕЛЬҐІЙСЬКА АРМІЯ В ЧИСЛІ 400 ДО 500 ТИСЯЧ ВОЯКІВ ПІД ПРОВОДОМ СВОГО КОРОЛЯ ЗЛОЖИЛА ЗБРОЮ.

Наступ проти окружених англійських і французьких військ продовжується. НА ПІВНОЧІ ВІД ВАЛЕНСІЕН НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ПРОЛОМИЛИ НА ШИРОКОМУ ФРОНТІ СИЛЬНІ ФРАНЦУСЬКІ НАДКОРДОННІ ФОРТИФІКАЦІ І ПЕРЕЙШЛИ КАНАЛ ШЕЛЬДИ НА ЗАХІД ВІД ВАЛЕНСІЕН. Зайнято місцевости Оршіє і Дуе. В цьому успіхові відзначився особливо комадант одної сотні піхоти, майор Беме. Також на західній стороні відкинено ворога на цілому фронті. Ля Басе, Мервіль, Азебрук і Бурбур-Віль в німецьких руках. Німецькі літаки бомбардували шоси й залізничі шляхи до Зеебріґ, Ніепорт, Остенди і Дюнкерки та обекти пристаней і закорені в них кораблі. Біля Кале і Довер поцілено бомбою важкого калібру один ворожий контрторпедовець.

НА ПОЛУДНЕВОМУ ФРОНТІ ВІДБИТО ПООДИНОКІ ВИПАДКИ ПРОТИНАСТУПУ ПАНЦИРНИХ ЧАСТИН ВОРОГА НАД ДОЛІШНЬОЮ СОМОЮ. ПРИ ТОМУ ЗНИЩЕНО 30 ВОРОЖИХ ПОВЗІВ. На полудні від Карінян німецькі війська поправили свої становища і відбили сильний протинаступ ворога.

Втрати ворога в літаках осягнули в понеділок загалом 91 літаків. З цього в повітряних боях зістрілено 63, протилетунською артилерією 11, на одному летовищі знищено 15 літаків. 23 німецькі літаки загинули.

Також в північній Норвеґії німецьке летунство продовжувало успішно свої атаки. В Боде знищено висильну радіостацію, другу сильно ушкоджено. Зістрілено два ворожі літаки.

Німецькі скоробіжні судна знищили біля бельгійського побережжя один британський контрторпедовець і один ворожий підводний човен. В ночі на 28. травня одному скоробіжному суднові вдалося затопити ще один важко навантажений ворожий транспортовий корабель 3.000 тон м.

Англійські літаки продовжували дальше безплянові атаки на невійськові обекти в північній і західній Німеччині. Вбито багато цивільних осіб.

Важне!

Просимо вислати передплату на ЧЕРВЕНЬ, згідно з повідомленням, яке вислали Вам поштою чимскорше, так щоби до нас надійшло найдалі до 5-го червня.

Зазначуємо,

що часопису в кредит висилати не можемо.

Адміністрація »Краківських Вістей«.

Напередодні останнього удару

(Від нашого кореспондента)

Рим, травень 1940.

Не буде це переборщення, як скажемо, що події наступають одна по одній рухом блискавки. Те, що тому рік можна було — тай то не всім і не в усім! — припускати, те сьогодні до минулого уже належить: нові порухи, нові потягнення бачимо на шахівниці Европи, що заскакують усіх крім тих, що їх виконують.

І в нашій, спертій на студіях минулого, вірі хочеться думати: чи не приходить останній удар скермований у Англію та Францію!? Бо певним є одне, що сучасна війна своєю силою вияву є така, що годі, щоб трівала довго.

А й у Італії уже показались ті перші і рішучі — яких досі не було — обяви, що нехибно попереджують виступ. І ці обяви йдуть один по одному рівномірним ходом: 10. травня Англія та Франція дістають від Німеччини новий і сильний удар у Голяндії, Бельгії, Люксембурґу; 11. травня ранком по вічному місті Римі на всіх видних місцях появились під деякими гострими та глузливими наголовками а однаковим змістом афіші проти Англії та Франції: у них підкреслено наводиться гіркі слова сповіди і признання повної невдачі Англії у Скандинавії, що їх у палаті громад виказав Н. Чемберлен; 12. травня ранком римські щоденники під вимовними і великими наголовками на перших сторінках докладно, ясно переповідають усі переслідування і знущання Англії над торговельними кораблями Італії у Середземноморі від початку війни, себто від вересня 1939 р.; 13. травня у Римі й по інших містах Італії почались гострі демонстрації італійського населення проти Англії та Франції і демонстрації ці тривають безупинно і досі. А за той саме час карколомним для Англії і Франції темпом сунуть наперед війська Німеччини в Голяндії та Бельгії.

Отже як бачимо, все йде як у прецизному годиннику: ні приспішення, ні — ще менше — спізнення.

Італія з дня на день, щораз більше, відчуває тісноту в Середземному морі. Це й не диво: бо ж колись не могли були там поміститись разом, поруч, Картагіна і Рим. У цьому морі може господарити тільки один нарід: це надто добре розуміє Англія. А Італія-ж рішуче зближається до тієї цілі.

У самому Римі життя пливе зовсім нормальне, дещо оживлене, як це звичайно буває перед якимсь важливими подіями. Італійці — їх як і ми, люблять пошукувати, — в обличчі останніх подій в Европі, втихомрюються і починають розуміти, що надходить хвилина, коли доля Італії — Імперії рішається на довгі сотки літ. Коли „Credere, Obbedire, Combattere!" — вірити, слухати, змагатись! — мусить стати єдиною політичною підставою і приписом Батьківщини. Бо, як каже один соціольог, „щоб перемогти — треба бути готовим вмерти зі зброєю у руках... Сила зброї рішає: хто має урятуватись, а хто згинути, хто має панувати, а хто служити."

М. Тибрський.

Чому положення Франції катастрофальне?

Нині важко, краще неможливо слідкувати пером за подіями, що вихром пролітають на заході. Але хоча нині ці події є може ще в найбільшому розгарі і на старих побоєвищах світової війни відбуваються дальше завзяті бої, що належатимуть до найбільших і найбільш рішальних в історії, всеж таки вже тепер зарисовуються контури деяких відтинків цих подій. Першим несподіваним розділом була здача чотириста тисячної голяндської армії, що розвіяла і цю оборонну систему, яка мала ставити довгий спротив. Одночасно зі здачею Голяндії велитенські німецькі військові сили не мали там нічого більше до роботи й їх перекинено до Бельгії. Наслідки не дали довго на себе ждати. В короткому часі сильні оборонні позиції Бельгії над каналом Альберта, Брюсель та Антверпія були в німецьких руках, німецькі війська перейшли вздовж і впоперек бездоріжні Ардени та перейшли ріку Мас.

Та всеж таки всі ці події не можна порівнювати з проломанням на ширині приблизно сто кільометрів північного продовження лінії Мажіно. Правда, цієї лінії укріплень годі порівнювати з одностайною лінією Мажіно, але всеж таки вона була надзвичайно сильна і навіть найбільш критичні військові знавці не були б припускали, що її не тільки можна проломити, але ще в такому блискавично швидкому часі. Цілий ряд знищених і занятих найсильніших бельгійських твердинь в Літтіх і т. д. виказують, що проломання продовження лінії Мажіно не є якоюсь відокремленою припадковою подією. Наслідки й тут були дуже швидкі і нині армія союзників розділена на дві частини, в яких одна, північна окружена тісним залізним перстенем німецьких військ, що побережжям каналу щораз більше затіснюється, має тільки два виходи: або піддатися або буде розбита.

Франція стоїть перед новою ситуацією. Хто знає Францію, той здає собі з того справу, яке психольогічне значіння має для французів лінія Мажіно. Вона вкорінила в них незломну досі віру, що страхіття світової війни для Франції вже більш не повторяться, що можлива війна в ніякому разі не розіграється на французькій землі. Такі міркування надавали французькій психиці великого спокою й самопевности. Лінія Мажіно було віддзеркаленням французьких політичних почувань. Тому можемо тим краще уявити собі переполох, що його викликала у Франції вістка, що німецькі війська продовж кількох днів проломили таку лінію укріплень і заняли найсильніші твердині в Бельгії. До того причиняється ще й те, що війна тепер ведеться глибоко на французькій території, що німці дійшли там, де не були дійшли за чотири роки у світовій війні, а гук гармат чути вже зовсім виразно і на англійському побережжі і в Парижі. Саме тому, що Франція мала лінію Мажіно й що ця лінія не має уже тепер значіння, хоча французи мали до неї стільки довіря й всі свої пляни та надії на ній будували, психічне заломання французів тепер дійсно велике, без порівнання гірше з роком 1914-им. Свідчать про це завалені всі дороги й двірці військовими і цивільними втікачами, що просто внеможливлюють швидкі, необхідні нині рухи військ, які викликують переполох, що з кожним днем більше й більше небезпечне.

Та положення Франції нині без порівнання важче, ніж у 1914 році не тільки під психольогічним оглядом. Як відомо, німці були звязані ще війною на сході і тоді, коли німецькі сили були розпорошені, союзники могли всі свої сили зібрати та кинути проти Німеччини на заході. Нині справа виглядає навпаки. Німеччина може сконцентрувати всі свої сили проти Франції тоді, як Франція мусить ще держати велитенські сили на кордоні свого можливого ворога Італії. Подібно й озброєння в 1914-ому році було приблизно по обох боках однаково сильне. Нині справа й під тим оглядом виглядає інакше, Англія і Франція самі признають, що Німеччина перевищає їх воєнними засобами, зокрема летунством, повзами та новою зачіпною зброєю, що її таємниці досі ще ніхто не відкрив. Новий головний командант арміями союзників Вейґан просить, щоб йому дали хоч місяць часу, себто щоб німці ще хоч місяць сиділи спокійно і він обіцяє за той час німцям успішно протиставитися. Одначе найбільша небезпека для Франції полягає в тому, що союзники зовсім не передбачували, що Німеччина може так швидко й до того ступня знівечити їхні стратегічні пляни. Вони самі були приготовані тільки до позиційної війни на заході, а через Бельгію і Голяндію мали заатакувати німецькі промислові терени та допомогти положити чимшвидше Німеччину на лопатки під господарським оглядом. Тут жартуючи говорять, що Німеччина приготовилася на „Бліцкріґ" (блискавичну війну), а союзники на „Зіцкріґ". До маневрової війни у Франції союзники ні не приготовані, ні не мають ніяких стратеґічних плянів і тому ініціятива діяння цілий час в німецьких руках. Генерал Гамелен, головний командант союзницькими арміями, досі вважав, що французькій армії найбільше відповідає позиційна війна й тому осередком всіх його задумів і плянів була лінія Мажіно. По перших невдачах він пішов в „дубину", а на його місце прийшов командант орієнтальної армії союзників, ґенерал Вейґан. Але чи цей без сумніву розумний і відважний старшина зуміє тепер ставити чоло німецькій лявіні, чи може вже прийшов за пізно? Це питання долі Франції й Англії, що вже на днях, а може й в цих годинах буде рішена.

Великий пролом у Фляндрії

= Кватира начального вожда, 27. 5. — Начальна команда німецької армії повідомляє: Німецькі війська у Фляндрії й Артуа наступають дальше та натискають щораз більше на замкнені ворожі армії. Зокрема на півночі від Менен вдалося перевести глибокий пролом у ворожий фронт аж до Іпр. Як і попередніми днями сильні частини німецької повітряної фльоти взяли дальше участь в боях на заході і влекшували армії похід вперед. Найважчі бої відбулися в районі окружених ворожих армій. Наступаючи на північний схід від Лян німецькі частини відбили протинаступ французьких кольоніяльних частин, завдаючи ворогові криваві втрати. КАЛЕ, ЩО БУЛО ЗА ФРОНТОМ ОКРУЖЕНЕ НІМЕЦЬКИМИ ВІЙСЬКАМИ, ВПАЛО ПІСЛЯ ЗАВЗЯТОГО БОЮ В НІМЕЦЬКІ РУКИ. Біля Бульонь поручник одного панцирного полку фон Яворський у свойому панцирному возі, під вогнем кількох ворожих воєнних кораблів викликав своїм вогнем пожежу на одному з контрторпедовців. ЩОБ УНЕМОЖЛИВИТИ НАМАГАННЯ АНГЛІЙЦІВ ПЕРЕВЕЗТИ СВОЇ ЗАМКНЕНІ ЧАСТИНИ ЧЕРЕЗ КАНАЛ ДО АНГЛІЇ НІМЕЦЬКЕ ЛЕТУНСТВО НАНОВО АТАКУВАЛО ПРИСТАНІ НА БЕЛЬГІЙСЬКО-ФРАНЦУСЬКОМУ ПОБЕРЕЖЖІ, ЩО Є ЩЕ В РУКАХ ВОРОГА. ПРИСТАНЬ ДЮНКЕРКА ГОРИТЬ.

На полудневому фронті ніяких замітніших подій. В боях останніх днів на полудні від Седану поручник протипанцирної сотні одного піхотного полку Міллер знищив 11 важких ворожих повзів а решту так важко ушкодив, що наступ заломився.

НІМЕЦЬКЕ ЛЕТУНСТВО СПРЯМУВАЛО СВОЇ АТАКИ ТАКОЖ НА ЛЕТУНСЬКІ МАЙДАНИ В ОКОЛИЦЯХ ПАРИЖА, НА ШЛЯХИ СПОЛУЧЕННЯ НА ПОЛУДНЕ ВІД РАЙМС І НА ВОРОЖІ МАРШОВІ ЧАСТИНИ.

Тільки на одному летовищі знищено 20 ворожих літаків. Втрати ворога осягнули вчора 73 ЛІТАКИ, З ЧОГО 32 ЗІСТРІЛЕНО В ПОВІТРЯНИХ БОЯХ, 15 ПРОТИЛЕТУНСЬКОЮ АРТИЛЕРІЄЮ, РЕШТУ ЗНИЩЕНО НА ЗЕМЛІ. 15 НІМЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ НЕ ВЕРНУЛОСЯ.

В РАЙОНІ ДОВКОЛА НАРВІКУ ВИСАДЖЕНО ТАКОЖ УЧОРА ПРИ ПОМОЧІ ЛЕГКОПАДІВ АЛЬПЕЙСЬКИХ СТРІЛЬЦІВ. ОДНУ ВОРОЖУ АВІОМАТКУ, ЯКУ 24. ТРАВНЯ ПОЦІЛЕНО В ОФОТСЬКОМУ ФІОРДІ ВАЖКИМИ БОМБАМИ, ЗААТАКОВАНО 25. ТРАВНЯ БІЛЯ ГАРШТАДУ, ПОЦІЛЕНО ЇЇ ТРЬОМА БОМБАМИ МІЖ НИМИ ОДНОЮ НАЙВАЖЧОГО КАЛІБРУ. АВІОМАТКА ЗАТОНУЛА. ДАЛЬШЕ ВДАЛОСЯ ЗАТОПИТИ ОДИН ТОРГОВЕЛЬНИЙ КОРАБЕЛЬ 8.000 ТОН МІСТОТИ, КРІМ ЦЬОГО УШКОДИТИ ВАЖКО БОМБАМИ, ВИКЛИКАТИ ПОЖЕЖУ І ВИБУХИ НА ДВОХ КРУЖЛЯКАХ І ОДНОМУ ТРАНСПОРТОВОМУ КОРАБЛІ 18.000 ТОН МІСТОТИ. На летунському майдані в Ардувос знищено на землі кілька літаків.

Ворог продовжував в ночі на 27. травня безпляновi летунські атаки на не мілітарні обекти в західній Німеччині, але не заподіяв великої шкоди.

—o—

Італія по боці Німеччини

Фльоренція, 28. 5. — Член великої фашистівської ради мін. Фаріначі виголосив в неділю підчас демонстрації на Піяцца делля Сіньора знаменну політичну промову. Серед грімких окликів юрби мін. Фаріначі заявив:

„Наше місце по боці створеної Адольфом Гітлером героїчної Німеччини, що бореться проти нашого спільного ворога. Могутній відгомін теперішньої масової демонстрації доказує, що всі ждуть на приказ Мусолінія. Мусоліні передбачив віщим оком сьогоднішні події вже перед 4-ма роками і в свій час, на жаль безуспішно, остерігав перед ними плютократичну демократію. Вже від 1920 р. світове жидівство приготовляло війну для оборони своїх інтересів і працювало над тим, щоб її викликати. Данціґ і „польський коридор" не були нічим іншим як тільки заслоною, натомісць правдива причина війни лежала в тому, що світове жидівство не хотіло допустити до могутнього розросту авторитарних держав і думало, що надійшла година, щоб знищити їх залізом і вогнем. Після Німеччини мала прийти черга на знищення Італії. 1935 р. Франція не зважаючи на дану мовчки згоду підчас абісинської кампанії зайняла до Італії вороже становище і не тільки брала участь в нечуваній санкційній війні, але підпомагала неґуса зброєю, муніцією і старшинами. В часі еспанської домашньої війни італійські добровольці гинули від французьких куль. Вкінці 1940 р. Рейно, Даладіє й Чемберлен запроектували нову мапу, на якій Італія зазначена знову як держава переможена й окалічена".

Згадавши всякі ворожі Італії заяви французьких державних мужів мін. Фаріначі пригадав промову італійського міністра закордонних справ ґр. Чяна, що її він виголосив перед тижнем в Тірані й Міляно і вкінці заявив: Старі боевики фашистівської революції, що перебули 3 війни дякують Богові за те, що дозволив їм дожити до вирішної години, в якій мають ще відважні серця. Вижидаючи на наказ Мусолінія кують вони свою зброю і приготовляють серця своїх жінок на великі завдання".

Причини упадку Польщі

Білоруси, литовці, жиди, росіяни

15)

Права передруку й перекладу застережені.

Нерозвязання проблеми інших національних меншин у Польщі не мало вже для держави таких трагічних наслідків, як злощасна політика супроти українців і німців, але у сумі — очевидно — збільшало внутрішньо-політичний хаос та накопичувало трудності, які лише виснажували енергію на непродуктивну боротьбу з власними громадянами та на мобілізацію їх — проти держави. Зрештою, супроти *всіх* інших меншин зберігала польська політика більше-менше ті самі прикметні риси, що й супроти українців та німців: була повна суперечностей, була хитка, непродумана, нельоґічна і нещира, підтягана силоміць під ендецький знаменник „паньства народовеґо", та у висліді замість збільшити чисельно, матеріяльно і духово польський національний стан посідання коштом меншин — збільшила лише кількість внутрішніх ворогів держави.

Білорусів поляки відразу легковажили собі, обіцюючи собі проковтнути їх швидко і безболісно. Найбільшу білоруську угодовецьку чи просто полонофільську ґрупу Тарашкевича, яка мала у першому польському виборному соймі 5-ох послів, польська національна політика загнала до комунофільського табору і замість сперти польську державність на білоруських землях на поміркованих білоруських елементах, міністер судівництва Мейштович заарянжував у 1927 році ославлений процес „Білоруської Громади", в якому акт обвинувачення намагався представити ввесь білоруський національний рух у Польщі, як сепаратистично-протидержавний та радянофільський. Який *політичний* сенс могла мати така тенденція супроти білорусів, яка червоною ниткою тягнулася аж до самого кінця, — Бог один відає! Від 1930-го року старости не впустили до сойму ніодного білоруса: тоді ввійшов туди вже тільки один-одніський білоруський посол, і то з т. зв. державної листи виключно лише завдяки бльокові з українцями, які всупереч усім виборчим „чудам" здобули поважну кількість мандатів. Безпосередньо перед війною на Західній Білорусі „все мовчало". Не було ніякого шкільництва, була заборонена преса (тільки в білоруській мові виходили спорадичні бюлетини з білоруського життя, відбивані на шапіроґрафі), були закриті установи. Погромниками білоруського життя були — після Мейштовича — головно дві особи: виленський воєвода Боцянський та архиепископ Яблжиковський. У Вильні залишилась була ще одна-одніська приватна білоруська ґімназія; якось зайшов туди Боцянський і розкричався відразу на цілий будинок, не тямлючись з гніву за те, що білоруси відважились помістити на стінах коридорів та кляс власної приватної школи написи у рідній мові! Який характеристичний образок для ментальности високого польського державного достойника! Таксамо бувало інколи з різними високими достойниками з західної Польщі, які підчас ферій приїздили до східньо-галицьких літнищ та вперше чули тут, як українські селяни говорять по українськи: вони обурювалися, як місцева влада може „дозволити" на таку єресь та запевнювали, що коли б *вони* тут мали владу, то такі „протидержавні вибрики" не мали б місця! Просто неймовірне, але правдиве... Знову Яблжиковський нищив на церковному відтинку сліди білорусів та безоглядно переслідував білоруських духовників. М. ін. переніс на глухе село пароха костела св. Миколи у Вильні, о. Станкевича, колишнього посла та одного з чільних культурних білоруських діячів.*) Білоруська проблема зводилась для польських державних діячів та для польської публіцистики до питання: „чи взагалі білоруси істнують, чи ні?", хоч навіть ославлена статистика з 1931 р. признавала 989.900 білорусів. Відповідаючи „ні" вони заспокоювали свою політичну совість, яка казала їм боротися з міражем „неістнуючого" народу. Дійшло до того, що деякі самі поляки, напр. пос. Пелчинська з Виленщини, колишня активна діячка ПОВ, голосно перестерігала перед самообманом, що білорусів „нема", але це були голоси вопіющого на пустині.

Той сам воєвода Боцянський „не признавав" *литовців*. Уже перед його приходом виленські ендеки знімали крик з приводу „небезпеки", яка грозить Виленщині через те, що у Вильні литовці були власниками кількох камяниць! Пішли були ревізії по тих камяницях та заборони всяких культурно-господарських литовських організацій і установ. Коли в половині березня 1938 р. між Польщею та Литвою прийшло навязання нормальних дипльоматичних звязків і з цього приводу обидві держави обмінювались куртуазійними заявами, литовці у Польщі — зрештою досить нечисленні — обіцювали собі поправи своєї долі. Воно лежало бодай у льоґіці нової ситуації. Але льоґіка не грала ролі у польській національній політиці. І сам Бек жалувався перед сенаторами ОЗН-у, що він не може вимогти на п. Боцянськім ліберальнішого відношення до литовців, що утруднює йому політику супроти Литви. Інша річ, що коли б п. Бек хотів, то міг був поставити справу так, що думка воєвідського кацика не була б рішальна, тим більше, що п. Бек не належав до людей, яким чуже було поняття енерґії.

Із проблеми нетериторіяльних народів найскладнішою була безумовно проблема жидівської меншини, розсіяної по всій державі з кількома осередками у центральній і східній Польщі та з другою після Ню-Йорку найчисленішою у світі жидівською громадою у Варшаві, численнішою від усього жидівського населення у Палестині (352.559 жидів згідно з переписом у 1931 р., себто 31,1% мешканців столиці). Жиди були сильні своїм числом (поверх 3 міліони), впливами свого капіталу (у банках, промислі і торгівлі), впливами інтеліґентських сил (із вільних професій напр. на 8.864 лікарів у Польщі було 3.125 жидів, себто 35%) та впливами журналістів-жидів. Коли у польському громадянстві почав в останніх пяти роках наростати сильний антисемітизм, то він виявлявся у таких самих безплянових вибухах, як безплянова була раніша погоня за асимілянтами. Ще у 1929/30 р. у польських високих школах було 8.467 студентів-жидів. Потім раптом прийшов не тільки „нумерус клявзус", але й прийшли напади з ножами на жидівських студентів та такі безупинні авантури на високих школах, що до найгостріших суперечок доходило серед польської професури (одні професори потурали ендецькій молоді, якої були протекторами, інші вносили до міністра освіти протести) та тримали в напрузі ввесь державний апарат. Вже за ОЗН-у господарський антисемітизм ввійшов до офіціяльної програми та був проголошуваний навіть устами міністрів з соймової трибуни. А проте одночасно один з найбільших антисемітів у Польщі, В. Студніцький, у своїй публікації „Справа польско-жидовска" писав буквально: „Участь жидів у польській господарці є така велика, що раптово відсунути їх неможливо, а протижидівська революція, яка мала б на меті вивласнити їх і вигнати з краю, була б катастрофою, розпутала б тільки дикі інстинкти та ввела б насильство і вбивства у внутрішні відносини держави". На іншій сторінці той сам автор змальовує найчорнішими фарбами образ катастрофи, яка впала б на Польщу, коли б раптом виеміґрували з держави всі три міліони жидів: на Маршалковській вулиці у Варшаві більшість крамниць була б зачинена, велика дільниця Налевок та околиці стояла б немов вимерлі, велика частина фабрик станула б, треба би зменшити кількість потягів і т. д. Все ж, усі в Польщі здавали собі справу, що треба підтримувати жидівський еміґраційний рух. Значить, в інтересі поляків лежало, щоб головний заморський центр притягання жидів, Палестина, міг якнайбільше жидів прийняти. Тимчасом польська вулиця, підтримана ендецькою пресою, страшенне тішилась, що жидів бють араби в Палестині, дарма, що це була лише анґлійська тактика, яка раз вигривала жидів проти арабів, то знову аранжувала арабську протижидівську війну, щоб мати притоку відмовитись від декляраці Бальфура, яка стала Анґлії вже непотрібна. — Подібну політику з жидами робили поляки. У 1925 р. уряд Владислава Ґрабського заключив офіціяльну і формальну угоду з жидами. Між премієром держави та лідером сіоністів д-ром Леоном Райхом відбулась урочиста виміна декларацій на парадному зборищі на варшавському замку. Міністром освіти і віроісповідань, отже керманичем ресорту, який зробив різні обіцянки жидам, був тоді брат Владислава Ґрабського, Станислав, відомий ендецький лідер, той самий, який переконував Туґута, що „утраквізаційний" шкільний закон вийде на добро українців. Той самий Ґрабський перейшов швидко після травневого перевороту до табору пілсудчиків разом із ґрупою „мододих" Шталя-Грабика та був одним із промоторів антисемітського руху! У національній політиці у Польщі не треба було навіть людей змінювати для ведення раз такої, то знову цілком протилежної лінії: адже таксамо було з українцями, коли той сам Перацький раз не признавав взагалі української проблеми,

---

*) Польська церковна політика — це окрема тема. На західніх і центральних землях Польщі польський клир — здебільша ендецький, корфантівський або вітосівський — займався менше будовою святинь, більше боротьбою з післятравневим режімом. Зате на сході римо-католицька церква стала одним з головних засобів асиміляційної політики і тамошні римо-кат. духовники стояли в найтіснішому звязку з адміністраційною владою та такими її експозитурами, як СППОС. Коли на корінно-польських землях нерідко один костел приходив на 2—3 села, то на українських землях досить було кількох римо-католиків у селі, щоб виринав „косцюлок". Польський клир належав до найбільш нетолерантних і шовіністичних чинників у польському громадянстві. Виїмок творила ґрупа, що гуртувалася біля журналу „Оріенс" єзуїта о. Яна Урбана, який виступав проти тези, що лише римо-катол. духовенство покликане притягати схід Европи до католицизму. Зрештою, римо-кат. церква у Польщі була справжньою церквою „мілітанс" супроти неполяків, а „місійна" акція римо-кат. духовенства йшла рука-в-руку з такою самою акцією КОП-у. Зїзди католицького духовенства обох обрядів у Пінську не давали у практиці ніяких вислідів.

як проблеми політичної, та видумував „лемківську націю", то знову приїздив до митрополита Шептицького просити його, щоб „впливав успокоююче" на український клир і все українське громадянство; таксамо було зі Складковським, який міг переводити „пацифікацію" і робити „нормалізацію"; таксамо було з ґен. Токаржевським, який міг провадити у Львові надзвичайно примирні розмови з українцями, заявляючи, що замирення на польсько-українському відтинку є передумовою польської оборонної сили, то знову творити проти українців СППОС і розкидати з військових аеропланів протиукраїнські летючки з власним своїм підписом! Очевидно, що й жиди не могли мати ні до таких людей, ні до такої державної системи і такої держави довіря, тим більше, що вони були знаменито свідомі власної сили у польській державі та слабости цієї останньої.

У Львові, „твердині польщини", відзначеної хрестом „віртуті мілітаріс", популярною була характеристика міського стану посідання: „польске уліце, жидовске каменіце"; напр. на вул. Сикстуській від Леґіонів до Словацького були тільки 2 камяниці не-жидівські: Ігнатовича та „Народньої Гостинниці", потім прилучились до них ще камяниці ПКО та ПАСТ-и (Польської Акц. Сп. Телефонів). Студніцький запевнює, що 3/4 торгівлі у Польщі було в руках жидів, та що у промислі відсоток жидів хитався між 23% (шкляні гути) і 54% (вовняний). Директорами двох найбільших (поруч із Банком Польським та Рільничим) банків — ПКО та БГК (Банк Краевого Господарства) були вихрести (Ґрубер і Ґурецький), головою найвищої палати контролі був вихрест ґен. Кшемінський. Появились були великі книжки-альбоми про ролю жидів у відродженні Польщі, про участь жидів у польському визвольницькому русі, про поляків жидівського походження. Все воно безумовно вказувало на складний характер жидівської проблеми у польській державі. А проте хитання польської національної політики і на тому відтинку довели до того, що жиди були однозгідні з польською державною верхівкою тільки у свому неґативізмі супроти III Німеччини, але зрештою були супроти польської держави та її режиму щораз більше настроєні та щораз більше маркували своє офіціяльно-опозиційне становище. Дійшло до того, що в останній буджетовій сесії останнього сойму жидівські посли голосували демонстраційно проти буджету, дарма, що польські політики завжди підкреслювали, що голосування проти буджету, як проти державної конечности, вони утотожнюють не з опозицією проти даного уряду, але проти самої держави.

Навіть супроти *росіян*, яких польська статистика з 1931 року нараховувала на 138.700 душ, польська політика провадила негарну гру. Були це залишки старої російської бюрократії, трохи купців, трохи духовників. Поляки взялись своїм першим ділом вимазувати сліди русифікації: розібрали її символ, православний собор на Саському майдані у Варшаві (щоправда, розбирали його щось 6 літ, викликуючи цим поспіхом безліч дотепів на тему польської господарки). З тою самою метою „дерусифікації" взялися „ревіндикувати" православні святині на Холмщині і Волині та потім просто руйнувати їх, хоч політика та була звернена вже не тільки проти росіян, але й проти українського місцевого населення (назагал зруйнували 189 православних святинь, та 149 перемінили на костели, а 50 церков залишили для православних Холмщини і Підляшшя). Але з другого боку московське православне духовенство та галицьких москвофілів вічно вигравали проти українців, використовуючи теж назву „рускі", який для поляків із Королівства був однозначний з російським, для термінологічних штучок у некористь українців. І хоча з реальних вартостей польська держава нічого своїм громадянам-росіянам та тим, що за них подавались, не дала, проте підтримувала тією своєю грою російський націоналізм, манiфестуючи присутністю старостів на щорічних „святах русской культури" по різних галицьких містах і містечках признавання факту існування росіян у Галичині. Штучно зберігаючи російський характер церкви православного українського населення, польська політика ставилась одночасно до тої самої фаворитованої російської православної митрополії та російського духовенства не як до ґрупи, на яку можна було б спірати державність, тільки як до знаряддя для боротьби з українцями, себто не як до якогось чинника позитивного і конструктивного (у теорії), лише як до чинника неґативного, але конюнктурно для актуальної політики вигідного...

Всі підсумки всіх уваг на тему польської національної політики можна зібрати в одному реченні: коли Пілсудський казав, що найкращою політикою супроти національних меншин є політика чесна (uczciwa) та поручав землякам провадити чесну політику, то в дійсності політика польської держави супроти всіх її національних меншин була зразком політики нечесної.

Наради Мусолінія з представниками армії

= Рим, 28. 5. — Мусоліні прийняв в приявності маршала Ґраціяні й підсекретара стану в міністерстві війни командантів армій Ґросі й Ґуцоні, ґен. Берджія, заступника шефа протилетунської оборони ґен. Россі і полковника Піцентіні з мобілізаційного штабу при міністерстві війни. Прийняв також у приняві маршала Ґраґіяні державного підсекретаря Содду — члена Академії Джіорданія і сенатора Бочіярдо з військових фабрик в Терні. Крім цього прийняв адмірала Артура Чяно від промислових підприємств, Одеро та інж. Рокка з промислових установ в Ансальдо, даючи їм доручення у справі здійснення програми будови гармат.

Г. С. ТУРЯНСЬКИЙ.

Зі споминів семинариста

За декілька хвилин був я уже в школі. Але не застав там нікого. Вибіг на двір. І там ні душі. Що тут діяти? Розпитую кого лиш стрічу, та ніхто нічого не знає.

До дому вертатись якось ніяково... А люди бігають по місті як сполошені кури. Мадяри вже обстрілюють дім, що під сами Севлюшем. Вітер бе снігом в очі. Попід легкий плащ і літню маринарку закрадається студінь. Стою біля школи безпорадний, зуб на зуба скаче...

— Чого не йдеш по зброю? — крикнув на мене мій шкільний товариш вибігши із жидівської вулички.

— По яку зброю? — питаю — мов з просоння.

— Гармату, дістанеш, бо ти кріса не здужаєш нести — шуткуючи, кивнув на мене пальцем. Я побіг.

По дорозі кажу йому, щоб не жартував, а говорив що сталося. Він пояснює:

— Тим, що прийшли скоріше до школи, казав проф. Ковач забрати кріси з городського біографу. Та саме по дорозі стрічаємо хлопців в похідній батаві як вертаються зі школи, але без крісів...

— Що сталося? — питаю.

— Було лиш двацять крісів. Їх дали тільки тим, що знали вже з ними обходитись. Вислали їх в боеву лінію...

Якось дивно зазвучали ці його слова: „в першу боеву лінію"...

Похідна батава попрямувала до школи. Всі зайшли на подвіря. Там назначено стійки і звязкових по усіх закутках міста, при чому подано місце постою команди. Інші мали зформуватись в окремий відділ. Я належав також до тих, що без приділу. Нам сказали, що підемо за місто, де дістанемо зброю. Ми вийшли на вулицю і зі співом боевих пісень, рушили в напрямі Хусту. Перестрашені люди озирались, не знаючи, що тут діється. Місто під градом куль, а ми йдемо отак співаючи. Та тут зміняе уже й вид місто. По торговлях, де були досі українські вивіски, денеде вже видніють мадярські. У вікнах мадярські трикольори. А сніг ліпить. Переходимо будову, де мали ми здержатись. Перейшли й місто: Тут щось неясне... Чому відходимо, коли казали нам, що дістанемо зброю й обсадимо деякі важніші становища у місті? Та нема і далі ніякого наказу. Йдемо. Сніг ліпить очі, чути рівномірні удари півтора сотки ніг об бетон на дорозі. По боках видно важкі скоростріли, поруч них вояків здалековидами. А там ще якісь гуртки війська у боевому порядку. Не маємо часу тому всему приглядатись. В прискореним ході минаємо цю позицію, а небаром зникае з очей і Севлюш. Так минає кільометер за кільометром. Деколи ще видно, як чеські повзи і кухні виїздять з того напрямку де місто. Вони відступають, покидають Севлюш. Зате вояки з жовтоблакитними опасками на руках проганяють мотоциклями в цю сторону.

Ізза хмар, що ними колотив по небі рвучкий березневий вітер зазирнуло сонце. Воно освітило нас ніби сіяк небесний і дивувалось цій »армії«, що мала змагатись з ворожою навалою, протиставитись силі, що насувала від полудня. Буде нерівний бій. І буде слава, нова леґенда змагань за волю. І будуть знущання, розстріли. І буде біль великий по всій Карпатській Землі.

—о—

Третя фаза війни

Третя фаза теперішньої війни розвинулася з такою швидкістю й завзяттям, що відсуває в тінь усі дотеперішні події. Не зважаючи на досвід Польщі про »блискавичну війну« згадували в останніх місяцях щораз то з більшою іронією. Вже загально панувала думка, що Німеччина не зможе продовжувати своєї стратеґії заскакувань, щоб це могло мати якінебудь вигляди на успіх. Окупація Данії до кількох годин, десант у Норвеґії та невдача союзницьких військ цей погляд знову дещо змінили. Місяць пізніше він пережив свою чергову основну зміну, далеко поважнішу ніж усі дотепер: Голяндія по 5 днях здалася, а німецькі війська перейшли геть аж на французьку територію.

Тепер події набрали такого розмаху й темпа, що робити якінебудь здогади про стратеґію й техніку противника взагалі нема змислу. Всеж таки оцінюючи події від 9-го квітня до 10-го травня можна ствердити, що і в Скандинавії і в Бельгії та Голяндії ініціятива, закон діяння були в німецьких руках, хоч найвища военна рада союзників вже кілька разів постановляла перебрати цю ініціятиву від німців. Це побіч військової сили матиме рішальне значіння. Ясно вже, що в теперішній війні та сторона матиме перевагу, яка зуміє противникові накинути: де, серед яких умовин і коли віи має воювати.

Щоб уповні збагнути значіння подій від початку наступу на заході, треба зясувати собі справу з військового і стратеґічного положення Анґлії та Франції так, як вона була до війни та якою є тепер. Отже як Франція постійно дбала про зміцнення своєї військової сили, але при цьому все оглядалася на якнайбільшу ощадність, то Анґлія почала зброїтися щойно від конференції в Мінхені. Загальну військову службу ввела Анґлія вже в останньому часі перед війною, бо в травні 1939 р. Будови літаків Анґлія й Франція також не занедбували, але в ніякому разі не додержували в тій ділянці кроку Італії й Німеччині. Загальне враження таке, що ні в Парижі ні в Льондоні своєчасно не зясували собі значіння летунства в новій війні.

В кожному разі на початку війни Франція й Анґлія були озброєні далеко слабше ніж Німеччина, не вчислюючи навіть тих здобутків военного матеріялу, що його Німеччина дістала в Чехословаччині і в Польщі. Союзники були слабші і під оглядом чисельности армії і військового матеріялу, зокрема летунства. Також і під оглядом вишколу анґлійська армія була далеко слабша. За те під двома іншими оглядами союзники мали перевагу, а саме під оглядом господарським і резерв.

Одначе перевага у военному потенціялі для її розвитку вимагає часу. І тому саме в цій війні момент часу був для обох воюючих сторін такий важний, як ще ніколи. Стратеґічним завданням Німеччини було цю війну можливо якнайшвидше скінчити, себто Німеччині залежало на »блискавичній війні«. Зате Анґлія вже згори клала вагу на те, щоб значніших боевих сутичок, тимбільше рішаючих у тому році взагалі оминати, щоб у міжчасі можна було зактивізувати военний потенціял імперії. Тому стратеґія союзників усіми силами намагалася обмежитися до дефензиви і вичерпувати Німеччину частинно господарсько, частинно втягаючи до війни інші далекі простори а відсуваючи небезпеку безпосередньої військової зустрічі між Німеччиною і союзниками. Одначе події в Скандинавії, а тепер на заході змушують союзників до офензиви. Тому то розвялися всі їхні стратеґічні пляни, що мали скоріше Німеччину обезсилити та вичерпати й опісля розпоряджаючи більшим военним потенціялом виступити проти неї з переважними військовими силами. Вже найближча майбутність покаже, чи союзникам вдасться в поспіху випрацювати відповідний проти плян і закон діяння перебрати в свої руки, чи можливо за той час війна вже скінчиться.

—o—

Як капітулювала Голяндія?

Кільканадцять кільометрів на південь від Ротердаму серед казкової зелені лугів та ясно голубих вод так дуже характеристичних для тієї країни каналів, — лежить тихе село Рійсорд. Історія ще не записала досі назви отої малої містини, та перед кількома днями довершилася там подія історичного значіння. Верховод голяндських збройних сил, ґенерал Вінкельман підписав акт здачі...

В годині 10-ій ранку в малій сільській школі ждав на ґен. Вінкельмана командант німецької армії в Голяндії. З одної кляси усунено шкільні лавки й на їх місце уставлено два столи для переговорів. На стінах ще порозвішувані шкільні образи, вікнами вдирається травневе сонце. Перед домом та на вулиці полева жандармерія береже порядку. Там заступлені майже всі роди зброї. Кожний німець і голяндець свідомий ваги тієї хвилини. На лицях німців помітне вдоволення добре заслуженого й вибореного осягу. Довкруги школи не тільки місцеве населення в комплеті а й величезні маси з дооколичних місцевостей. Майже всі голяндці на роверах, тому найпопулярнішому середнику комунікації в Голяндії. На їхніх обличчях також вдоволення, що війна зі всіма страхіттями тривала тільки пять днів.

Цього дня уже замовчали гармати. Тільки десь ще далеко, від моря, чути гук. Вітер заносить запах згарищ. Точно в годині 10,15 товпа народу на вулиці заворушилася. Від сторони Ротердаму, в швидкому темпі, наближаються два військові самоходи: німецький і голяндський. Це приїхала голяндська делеґація: командант голяндської армії, ґен. Вінкельман, ще один ґенерал, багато високих старшин та один капітан голяндської маринарки. В товаристві німецького булавного старшини переходять шкільне подвіря.При вході у будинок приймає їх командант німецької армії в Голяндії. Короткий, військовий привіт і всі вступають до приготованої салі. При одному столі засідають німецькі старшини, при другому, напроти них, голяндські.

Вступні формальности, протоколування, листи приявних, уповноваження... Німецький ґенерал звертається до голяндців: „Пане ґенерале, зви подам Вам до відома умовини здачі, хочу Вам і Вашим відділам, що хоробро боролися виконуючи свій обовязок, запевнити нашу увагу. Я й німецьке військо відноситься з високою пошаною до хороброго противника." Перекладач передає ці слова у голяндській мові. Ґенерал Вінкельман дякує мовчки.

Тепер німецький ґенерал перечитує умовини здачі. Вони починаються словами: „Всі збройні сили Голяндії вважається вже полоненими". Дальше наступають вичерпуючі вказівки що до здачі всіх голяндських старшин, підстаршин, війська, зброї, военного знаряддя, військових магазинів, арсеналів, касарнь, летовищ і т. д. з военними кораблями та пристанями включно. Адміністраційним урядам та населенню треба видати наказ, щоби припинили ворожі виступи проти німецьких військ та військових уладжень, та щоби задержали спокій і лад. Голяндські старшини зброю задержують. Вони й на дальше проводять своїми відділами одночасно відповідаючи за переведення умовин здачі, вдержання дисципліни відділів, та за їхне тимчасове прохарчування. На закінчення ще докладні доручення для передачі в німецькі руки решти голяндської смуги.

Тепер голос за голяндцями. Ґен. Вінкельман просить про кількакратне письменне зафіксування умовин здачі, що йому запевнено ставляючи при тому кілька питань. По чверть годинній перерві та оживленій розмові між німецькими й голяндськими старшинами, всі займають знову місця й кожний голяндець вже має в руках примірник надрукованих умовин здачі в матірній мові. Ґен. Вінкельман ще ставляє декілька питань без сутевого значіння, що їх німецький ґенерал кортко, по військовому відповідає, чи поладнує. Останнє питання голяндського команданта армії: чи один його товариш зброї, ґенерал, що від 1928 року був вже поза службою і тільки перед кількома днями знову вдягнув військовий однострій, може бути звільнений з полону. Німецький ґенерал: „Само собою розуміється! А тепер, прошу пане ґенерале, підпишіть."

Обидві делеґації піднялися з місць і серед мертвої тиші документ підписано. Німецький ґенерал ще раз простягає хороброму противникові руку. Пращаються й голяндська делеґація відїздже. Капітуляція голяндської армії, що практично заіснувала ще попередньої ночі, тепер довершилася і формально.

—o—

Польське дикунство

Мальовничо розкинулись над рікою поміж ґарними сосновими лісами села київецької парохії — Київець, Горбів, Линниця, Михалки, Гусинка і Деречанка на Підляшші. Населення тут переважно українське та православне. Характерною рисою їхньої психіки є релігійність, стійкість в поглядах і активність у праці.

Українське населення тої парохії має за собою тяжке, страдницьке минуле. Зокрема Київець і Горбів. В Київці — як оповідають — була гарна камінна святиня, котру в 1920 р. поляки розібрали і побудували дорогу й приватні будинки. Великими зусиллями парохіян збудовано новий гарний деревляний храм, котрий знову в присутності старости і 150 поліцаїв розібрано, а дерево продано кольоністові - полякові. Останньо побудовано тут дім молитви. В Горбові знаходиться великий деревляний храм замінений на костел. Храм назовні опущений, огорожа повалена, дахівка місцями побита. Згідно з християнським звичаєм православні в Горбові запросили священика з Київця відслужити у них в день св. Юрія на могилах Богослуження. Священик підчас Богослуження кілька разів оголосив у Київці про час, місце і рід Богослуження в Горбові, зазначуючи, що Богослуження в Горбові не матиме нічого спільного з відбіранням церкви, бо на це мусить прийти дозвіл від Ґенерал-Ґубернаторства.

Рано 6. травня ц. р. в Горбові сформовано хрестний похід і віруючі зі співом пасхального канону і пісень до Божої Матері пішли на українське кладовище полевою дорогою. Там збудовано зі сосни і килимів полевий вівтар. Утреня відбулася спокійно. Одначе небаром поляки зі сокирами, вилами і заступами окружили цвинтар і почали вигукувати в бік, де відбувалося богослуження. Священик візвав усіх до молитви і спокою та розпочав проскомідію, а віруючі цілковито підпорядкувались. Врешті прийшла німецька поліція і зажадала від нашого пан-отця деяких вияснень. Між іншими поляки зробили злобний донос, будьто би наш священик намовив українського вчителя з Воскренич, щоб той потурбував католицького ксьондза, та що ми заміряємо відобрати сьогодні костел — значить давнішу церкву. При тому був орґаніст та ще кількох поляків, які закликали урядовців Ґестапо. Священик відповів, що він прибув служити виключно на могилах, що ж торкається справи з професором і ксьондзом — то цілком нічого не знає, навіть особисто не знає обох, що ж торкається до Служби в храмі, — то буде там служити в той час, як прийде позитивна відповідь від п. Ґенерал-Ґубернатора з Кракова. Старшина з Ґестапо, побачивши, що поляки їх обманули, перепросив нашого священика та вилаявши орґаністого і його »кумпанів«, розігнав збіговище польського шумовиння і вони відійшли. Богослуження закінчено без дальших перепон. Поляки дальше хочуть поводитися з українцями, як за їхньої влади. Перепиняють нам упорядкувати могили, тощо. Але це вже недовго. Нарід уже отрясся зі страху й дасть належну відправу мазурським зайдам при будь-якій провокації з їхнього боку.

Як то в Дуклянщині?

Якщо приглянемося нашій Дуклянщині зблизька, тоді пригадається пісний обід. Побачимо тут »убогії ниви, убогії села, убогий, обшарпаний люд«. І не дивуйтеся, якщо ви одягнені по міському почуєте ще від селянина »Дзінь-добри«.

Через цілих 20 літ обшарпували Дуклянщину польські поліцаї, стражники, учителі, писарчуки й усякі різної масти »урженддовци« разом зі своїми наганячами, обшарпували матеріяльно і морально »шляхтою« і ревіндикували, карали і реґіонували, валякували і купували, словом поліпами на живий і здоровий орґанізм понасідали та його розкладали - точили. У тому процесі витворилися ще й свої домашні галапаси - молі. На національному житті Дуклянщини закружляло шумовиння і піна. Сивіли із журби голови чесних господарів, лисіли гори. Але здорова селянська душа у глибині своїй, щоб ніхто не бачив, віру тверду надіями огрівала, бо ж то — »все йде, все минає«.

Минуло і тих 20 літ. Минуло надсподівано скоро, як сон, як мара і якби не ті порозривані мости і місточки, оті жертви безсилля і свідки панічної капітуляції розгуляних урядничків - шапутів, то пересічний чоловік прийняв би ту наглу подію за якісь — панські жарти. Поява усміхненого німецького вояка оживила людей і тоді розкрилася глибоко та в здоровлю захована думка лемка - українця і він, перехрестившися набожно, помянув пропавшу свекруху від щирого серця: »В ґрісі родилася, в розпусті жила, в ганьбі скінчила. Бодай не снилася«. А дітям пояснив по батьківськи її головні гріхи, що згубили її, а ті гріхи то: ревіндикація, пацифікація, кольонізація, польонізація і т. п. А відтак взявся лемко до нової праці, щасливий, як птах, що вирвався з кігтів шуліки.

Але на жаль не всі ще прозріли. Багато недовірків і слабодухів. Деякі спритніші й »свідоміші« дбають радше за особисте, а часто й мулять. Одначе це швидко проминe.

Ідея кооперативна принимається тут поволі й хотяй ще вона у пеленах — то все ж є вже надія, що по днях манкування ввійде на правильний і широкий шлях. Школи назагал діють, тільки цієї зими кепсько було з діточою фреквенцією. Набожність у населення примірна, до-не-де і по дві церкви в селі, в якому всього біля 70 хат.

Читальні слабкують, не має досвідчених просвітніх орґанізаторів. Ну, а інтеліґенція?Овшім, прозябає, щось залишилося зперед війни (священики), трохи повернулося із заточення (вчителі), а решта назбиралося і кожний після свого замилування там таки й робить: той кричить, що тяжко мозолиться, цей уже навіть і не кричить, тамтой жалується, що не є »директором«, а дехто і справді щиро працює. Як і всюди у людей. З тієїж саме причини є села, що миттю піднялися на верхи, та є і такі, що разом із своїми інтеліґентами тихо благоденствують. А число тих усіх сіл, хоч і невелике, але фатальне, бо — 13 і стільки, по більшості передвоєнних, поржондних солтисів. Села ті належать до 2 волостей (Тилява, Поляни), а два села, не знати на що, приліпилися до польської волості (Надоле) — то Гирова і Тростяна. Не знати також, чому тут не приділено села Завадки, яке приділено до повіту сяніцького. Взагалі тут багато річей не знати.

Анґлія намагається втягнути Америку до війни

= Ню Йорк, 28. 5. — Президент морського союзу Куран, одержав телеграму з Фльошінґ в Нюйорку, що на покладі корабля »Президент Рузвельт« є три британські аґенти. Вони плянують висадити корабель у повітря. Департамент справедливости у Вашинґтоні наказав перевести негайне слідство.

До урядових німецьких кругів вже перед кількома днями наспіли достовірні вістки, що анґлійці плянують саботаж на американському кораблі »Президент Рузвельт«, що відпливає з Нюйорку до західньо-ірляндської пристані Ґальвей, щоб забрати зі собою до Америки американських громадян. Мета цього саботажу ясна: старою випробуваною методою анґлійська воєнна пропаґанда намагалабися представити Німеччину спричинником саботажу, щоби в той спосіб підбурити американську прилюдну думку проти Німеччини.

—o—

Протианґлійські демонстрації в Еспанії

= Мадрит, 28. 5. — В Бурґосі відбулася в пятницю по полудні самочинна демонстрація, в якій взяла масову участь більша частина населення. На чолі походу демонстранти несли плякат великих розмірів з написом: „ҐІБРАЛТАР ДЛЯ ЕСПАНІЇ!" Ніяких інцидентів не було. Такі демонстрації відбулися також в інших містах Еспанії.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ УРЯД У ЛЬОНДОНІ

= Копенгаґа, 27. 5. Аґенція Райтера оголосила такий комунікат: В суботу 25. травня ц. р. приїхав до Льондону бельґійський премієр Перльо з членами кабінету.

—o—

БОЇ НА МОРЮ

= Берлін, 28. 5. — Начальна команда німецької армії повідомляє: Підчас одного наскоку на пристань в Остенді, що досі ще у руках ворога, вдалося одному німецькому скоробіжному суднові знищити торпедою один ворожий контрторпедовець. — Крім цього німецькі скоробіжні судна знищили біля Ден Гельдер один ворожий підводний човен. Підчас нового наскоку німецьких скоробіжних суден на французьке побережжя в Канялі вдалося їм зістрілити один ворожий літак.

—o—

КАТАСТРОФАЛЬНІ НАСТРОЇ В ПАРИЖІ.

= Женева, 29. 5. — Французький премієр Рейно повідомив радієм про здачу бельґійської армії та заявив, що це подія незвичайно вагітна наслідками. Анґлійська і французька армія стоять тепер самі проти ворога, та що французька армія ставитиме дальше опір.

Всупереч цій заяві наспівають щораз частіші вістки, що настрої Парижа і населення Франції катастрофальні. Ніхто не вірить уже в перемогу, шириться паніка.

—o—

ЛЬОЙД ДЖОРДЖ ЧЛЕНОМ УРЯДУ?

= Женева, 29. 5. — Женевська аґенція Аґефі повідомляє, що прем. Черчіль робить всі можливі заходи, щоб Льойд Джордж увійшов до уряду. В цій справі відбуваються переговори. Кружляють поголоски, що Льойд Джордж буде міністром без теки, або обійме важну дипльоматичну місію закордоном.

—o—

ҐІБРАЛТАР ЗАГРОЖЕНИЙ.

= Альжесірас, 28. 5. Анґлійські кола офіційно повідомляють, що на терені Ґібральтару заборонено від понеділка 27-го травня ц. р. виходити з помешкань від год. 23,30 до 5,30. В цих годинах вільно ходити по вулицях лише членам британської армії та особам, які мають дозвіл від влади.

Втікачі з Ґібральтару, які приїхали до Казабльянки оповідають, що в Ґібральтарі відчувають недостачу харчів і тому цивільне населення відсилають до Марокка.

—o—

ПОШИРЮЮТЬ ВОЄННУ СМУГУ ДОВКОЛА ПАРИЖА.

= Женева, 29. 5. Французький уряд прилучив 8 нових департаментів довкола Парижа до воєнної смуги, що підлягає військовій управі. Таким чином поширено воєнну смугу довкола Парижа у північно-західньому і полудневому напрямі. Поширення воєнної смуги має передусім політичне значіння.

—o—

ВОЄННЕ ПОЛОЖЕННЯ В ТУРЕЧЧИНІ.

= Копенгаґа, 29. 5. Скандинавське телеграфічне бюро повідомляє з Константинополя, що в Туреччині проголошено воєнне положення та оповіщено в урядовій ґазеті. Питання, чи це воєнне положення мається впровадити у цілій державі, чи тільки на частині території розглядав в останніх тижнях турецький парлямент і воно стрінулося з тведим спротивом. Воєнне положення проголосив тепер премієр міністрів згідно з постановою конституції на час одного тижня.

—o—

= **ҐЕН. ФОН ФАЛЬКЕНГОРСТ ПЕРЕГОВОРЮЄ З НАЧАЛЬНИМ КОМАНДАНТОМ ШВЕДСЬКОЇ АРМІЇ.** Начальний командант німецьких військ в Норвеґії ґен. Фалькенгорст відбув 21 травня ц. р. на норвежсько - шведському кордоні конференцію з начальним командантом шведської армії ґен. Тернелем. У цій розмові полагоджено низку питань про кордонні взаємини.

= **ЧОГО ДОМАГАЄТЬСЯ ІТАЛІЯ?** Італійська преса підняла сильну ревізіоністичну протианґлійську й протифранцуську кампанію. Італія домагається в першу чергу звороту Ніцци, Корсики, Тунісу, Джібутті і Мальти.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ТРАВЕНЬ

30. Четвер — Андроніка
31. Пятниця — Тедота

ЧЕРВЕНЬ:

1. Субота — Патрикія
2. Неділя — 5 сліп. Таламея

ПРИГАДУЄМО, що від 14. травня ц. р. Редакція нашого часопису перенеслася з домівки при вул. Кармелітській ч. 34/II на вул. Ожешкової ч. 7/II, до будинку, де приміщується друкарня Видавництва. При вул. Кармелітській ч. 34/II залишилася дальше Адміністрація часопису та Дирекція Видавництва і туди слід надсилати всю кореспонденцію у справі передплати часописів, закупу книжок і т. д., а також слати гроші переказами за часописи та книжки. До Редакції при вул. Ожешкової ч. 7/II просимо надсилати лише редакційні матеріяли, а саме статті і дописи.

ДИТЯЧИЙ САДОК У КРАКОВІ веде жіноча секція »Просвіти« під проводом фахової сили у власній домівці (Ринок 12/II) щоденно від год. 9—1. Взиваємо батьків зголошувати дітей на садок. Інформації і вписи в домівці між. 9—1 год.

ЖІНОЧА СЕКЦІЯ ПРИ »ПРОСВІТІ« у Кракові улаштовує в неділю 2. червня ц. р. в год. 7-ій вечором у домівці »Просвіти« Ринок 12/II »ЧАЙНИЙ ВЕЧІР« з несподіванками. Гостям раді!

= »КРАКІВСЬКІ ВІСТІ« ДОЗВОЛЕНІ ДЛЯ ПОЛОНЕНИХ. Довідуємося, що німецька військова влада дозволила українцям-полоненим з б. польської армії, читати та передплачувати крім німецьких та польських часописів і щоденників також »Краківські Вісті«. Тому, що полоненим, які вживають у таборах власної таборової валюти, важко було би передплачувати ґазету, побажане, щоб їхні родини замовили її для них у видавництві. Українські допомогові інституції повинні зі свого боку заплатити деяку скількість нашого часопису для кожного табору, де перебувають українці, памятаючи, що навіть на випадок звільнення, не всі наші брати матимуть змогу вернутися додому. Голод українського друкованого слова в українських таборах величезний.

— МАСОВА ЕВАКУАЦІЯ ДІТЕЙ З АНҐЛІЙСЬКИХ МІСТ. Анґлійський уряд устійнив величину чи ширину небезпечної смуги на анґлійському полудневому й східньому побережжю Анґлії. Небезпечна смуга обіймає м. ін. такі міста: Гарвіч, Довер, Фолькстовн. Всі діти цих міст будуть за згодою батьків евакуовані в середущу частину Анґлії й до Валії.

— 17 СМЕРТЕЛЬНИХ ЖЕРТВ АВТОБУСОВОЇ КАТАСТРОФИ. Недалеко Або у Фінляндії трапилася автобусова катастрофа, що потягнула за собою 17 жертв в людях. Автобус, в якому їхало до 30 подорожніх з Або до Сатава зіпсувся гамулець. Автобус віхав в озеро і негайно затонув. 10-ох подорожніх вдалося врятувати. На місце катастрофи приїхало негайно рятункове поготівля і видобуло з води 17 втоплених.

— НІМЕЦЬКА ПОМІЧ ДЛЯ ЖЕРТВ ПОВЕНІ НА МАДЯРЩИНІ. Німецький уряд звернувся до мадярського уряду з пропозицією дати негайну допомогу жертвам повені, що навістила різні околиці Мадярщини.

ОБІЖНИК Ч. 2.

1. Свято »Незнаного вояка«.

В часі зеленосвяточних поминок усі відділи виховання молоді уладять в порозумінні з місцевими душпастирями у церквах своїх місцевостей панахиду за »Незнаного вояка«, в якій візьмуть участь як зорґанізована цілість складаючи вінок на символічній могилі.

У тих місцевостях де є могили поляглих у визвольних змаганнях українських вояків, місцевий відділ займеться упорядкуванням цих могил, їх прикрашенням та уладить там панахиду.

2. Випочинкові табори шкільної дітвори і юнацтва.

Підчас шкільних ферій будуть уладжені півторамісячні випочинкові табори для шкільної дітвори обох полів у віці 7—13 літ у таких околицях: Криниця, Риманів, Дрогоїв, Томашів, Грубешівщина і Біла Підляська. Табори будуть вести досвідчені провідники і шкільні учителі.

Для юнацтва будуть уладжені півтрамісячні випочинкові табори окремо для хлопців, в околиці Висової, Пороханка і Чермні, а окремо для дівчат в околиці Мушини і Грубешова.

Докладні вияснення і додаткові поучення із заподанням вимог будуть в окремому обіжникові біля 10. червня ц. р.

Д-р В. Кубійович.

Історичні нариси

ЧУЖІ ДИНАСТІЇ НА УКРАЇНІ*).

Підбою Придніпрянщини, Поділля й Сіверщини довершив старший син Гедиміна литовський князь Ольгерд (1341—77), що пообсаджував українські князівства своїми братами. Волинь опанував уже після смерти останнього галицько - волинського князя Болеслава - Юрія II Дмитро Любарт Ґедиминович (1340—1385), опановану Ґедимином Берестейщину (Підляшшя) дістав Кейстут Гедиминович (1341—82), Полісся (Турів—Пинськ) — Наримунт. В 1362 р. зайняв Ольгерд Київ, де поруч татарського намісника сидів якийсь князь Федір. Після того розбив Ольгерд татар на Синій Воді (1363) й прогнав їх з простору між Дніпром, Дністром і Чорним Морем та на Лівобережжі по ріку Самару й горішній Донець. Урешті заволодів він дрібними сіверськими князівствами; крім опанованого вже давніше литовцями Брянська над горішньою Десною зайняв ще Стародуб, Новгород, Чернигів, Рильськ, Курськ й інші. У Києві поставив Ольгерд князем свого сина Володимира V (1362—93); вже саме імя його сина вказує, що не тільки Ґедимин назвав себе »королем литовським і руським« для уоснування своїх »прав« до руських земель, але Ольгерд від давна носився з думкою посадити свого найстаршого сина в Києві. Другий його син Ягайло мав бути литовським князем, у Сіверщині поставив князем свого сина Корибута, на Поділлі — своїм братаничам Коріятовичам (1363—93).

Ці всі Гедиминовичі моглиб були по звязку Рюриковичів унезалежнити свої князівства від Вильна; та тому перешкодив литовський князь Витовт Кейстутович (1382—1430) у порозумінні з польським королем своїм стрийним братом та заразом вбивником його батька Кейстута Володиславом Ягайлом Ольґердовичем (1377-1434). Оба вона змінювали князів Гедиминовичів на їхніх становищах. Усунули київського князя Володимира V Ольґердовича, а його місце заняв його молодший брат Скиргайло (1394-97). Федора Любартовича перенесено на Сіверщину, Корибутовичі залишилися на Лівобережжі в Переяславщині й там згодом перейшли в князів - землевласників Вишневецьких. Така сама доля стрінула і їхніх тимчасових наслідників у Сіверщині Любартовичів, що згодом стали князями землевласниками Санґушками. І Вишневецькі і Санґушки зукраїнщилися, та відтак після люблинської унії Польщі й Литви в 1569 р. оба ці княжі роди спольщилися. Викининений з Поділля князь Федір Коріятович подався з своєю дружиною на Закарпаття, яке дістав як ленно від тогочасного угорського короля Жигмонта Люксембурґа (1386—1437). Часи побуту зукраїнщеного литовського князя на Закарпатті причинилися знову до тамошнього народнього підйому після занепаду ізза неукінчености змагань Петра Петровича в початках XIV ст.

Після смерти Витовта молодший брат Ягайла Свитригайло виступив у 1432 р. проти свого старшого брата, що змагав змінити державну унію Польщі й Литви. Свитригайло, опираючись на українських і білоруських вельможах, хотів цілком зірвати унію Литви з Польщею й створити незалежну литовсько-руську державу. По кількох роках боротьби (1432-8) Свитригайло уступив, але централізаційна політика Ягайла за його сина Володислава перервалася. Свитригайло залишився на Волині (1440-52), київське князівство привернено Омелькові Володимировичеві (1440-54). Але вже після смерти його сина Семена (1454-1470) польський король і литовський князь Казимир Ягайлович не допустив до київського престолу його брата Михайла. Під проводом останнього задумували деякі українські й білоруські князі зробити повстання проти Казимира та їх змову в час викрито й вони заплатили за неї головами (1481). Остання спроба українсько-білоруських князів і бояр привернути незалежність своїх земель від Польщі було повстання князя Михайла Глинського (1507-8), що теж закінчилося невдачою.

Одначе ці всі рухи не обхоплювали відокремлених від інших українських земель у половині XIV ст. Галичини й Холмщини. Заняв ці землі польський король Казимир Великий, за допомогою свого сестрінка угорського короля Людвика (1342-82). З останнім умовився в 1350 р. Казимир, що після його смерти ці землі перейдуть під владу Людвика. Бездітний польський король залишив останньому й своє королівство; та Людвик відокремив Галичину й Холмщину від Польщі й створив з цих земель ленне князівство для свого свояка князя Володислава Опольського із шлеських знімечених Пястів.

Шість років (1872-8) правив Володислав Опольський князівством, що обіймало Галичину й Холмщину з столицею в Белзі. Він називав себе „господарем Руської землі, вічним дідичем і самодержцем", велів бити власну монету та заселював край німецькими й „волоськими" кольоністами. — Акти надання землі для німецьких кольоністів були в латинській або німецькій мовах, для „волоських" в українській мові. — Цих „волоських" кольоністів не слід уважати виключно за волохів; з їхніх славянських імен видно, що були це в значній мірі українці із Закарпаття і з Молдавії. По шістьох роках Людвик зробив Володислава своїм намісником у Польщі, а в Галичині поставив своїх урядників. Є традиція, що виїжджаючи з Белза князь Володислав Опольський забрав з тамошньої церкви чудотворний образ Божої Матери, намальований св. Євангелистом Лукою і привезений на Україну жінкою Володимира Великого Анною з Царгороду. Цей образ подарував Володислав Опольський до кляштору Павлинів у Ченстохові.

Після смерти Людвика одна його дочка Ядвига стала польською королевою; вона теж подбала про відокремлення Галичини й Холмщини від Угорщини й прилучення її до Польщі (1387). До Польщі теж прилучив її чоловік Ягайло Поділля по ріку Мураху (1432). Часи Ядвиги і Ягайла це часи напливу польської шляхти на західньо українські землі. Ягайло забирав українські церкви й перемінював їх на костели. Боротьба за привернення давніх прав була для галицького боярства безвиглядна в часі повстань Свитригайла (1432-38), Михайла Олельковича (1481) і Михайла Глинського (1507-8), що обмежувалися до українських земель у литовській державі. Але на прикінці XV ст., за часів молдавського господаря Стефана VI Великого (1457-1504) очі галичан були спрямовані на Молдавію. На галицькому Покутті почали появлятися повстанчі відділи; в 1490 р. Мухи, в 1491 р. „руського князя" Андрія Баруля, аж урешті в 1502 р., користаючи з народніх протипольських повстань, господар Стефан заняв Покуття по Галич. При Молдавії вдержалася ця українська земля тільки до 1505 року.

З переміною зукраїнщених Ґедиминовичів Вишневецьких, Санґушків, Слуцьких (нащадків київського князя Володимира V Ольґердовича) на князів - землевласників зникли на українських і білоруських землях удільні князівства, з яких моглиб повстати завязки незалежної держави. Подібно як і нащадки Рюриковичів князі Острожські, Четвертинські, Чарторийські, Кисілі й інші, таксамо й нащадки Гедиминовичів після люблинської унії Польщі й Литви в 1569 р. польщаться спершу політично, згодом національно. Разом з тим перестануть вони бути носіями української державної думки, яка зате проникає серед козацтва.

Н. А.

——o——

*) Гл. »Краківські Вісті« чч. 23, 25, 29, 30, 36, 39, 40, 41, 42, 43 і 44.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ Миколи Панчака, Краків, Юліюша Лея 7 А, м. 10. 5-12

Павла Мацька з Трускавця пошукує Михайло Романів, Шнельдорф (Мерр) Лягер 4. 1-2

ПОШУКУЮ НЕГАЙНО:
чисту дівчину до господарства, панночку або паню до 2-ох дітей (6—7 літ) можливо зі знанням німецької мови та пасічника. Зголошення: Ляндґут: Ржиска, Пост: Ржохов Крайс: Мелец. 1-3

УКРАЇНКА — репрезентаційна, що вміє німецьку мову в слові і письмі, може зголоситися в характері виручительки дому — до товариства — виконуючи дрібні канцеляріині праці. Відношення добре — як член рідні. Зголошення надсилати разом зі знимкою на адресу: Текля Чубатова, Lautenburg (Westpr.) Bierverlag Brauerei Kunterstein

Адвокат Палашевський, Краків, пл. Домініканська ч. 2, прийме аплікаента або спільника. 1-1

Пошукую братів Петра, Василя, сестру Параскевію та Кащака Теодора, — зголосіться: Р. В. Г. Ґ. Ватенштедт 2 іб. Бравшвайґ, Вонляґер 23/50 Лавриків Михайло. 1-1

Пошукую моїх знайомих і прошу до мене написати на адресу: Павлишин Методій, Стараховичі, Дістр. Радом, Постфах 1. 1-1

Хто
якнайскорше позичить укр. народній одяг і чобітки ч. 38, та козацький одяг з кучмою і чобітками на тиждень за кавцією і винагородою. 1-1

Хто знав би адресу о. Гаврилова з Чорткова — прошу ласкаво подати: Пасічник Михайло, Павлів Новий, Поч. Янів Підляск. пов. Біла Підл. 1-1

Хто знає про Богдана Козака — нехай подасть на адресу »Кр. Вістей«. В. Козак, літ 25, арештований польським військом 14. IX. 1939 р. у Львові. Між 17—19 IX. мав бути в загальному шпиталі у Львові. Дальша його доля незнана. 1-1

Олесь Повврозник відізвіться на адресу: Луник Василь, Краків, Вестрінґ 2/II, м. 10. 1-1

Блащак Василь і Олійник Олекса зі села Мелна, пов. Рогатин, пошукують за своїми знайомими друзями. Всі знайомі прошу відгукнутися на адресу: Арбайтерляґер ін Брукберґ 6. Цельль ам Зек Зальцбурґ — Остмарк. 1-1

Пошукую брата Собка Михайла з Пищатинець, — Собко Михайло, В. Берґер. Ахіен, крайс Торґан.

Дещина Сильвестра зі села Спасів к/Сокаля відізвися на мою адресу: та перешли від Зоньки П. лист. — Полович Тимко, Ляґер ін Невеурт, Почт. Гавсменінґ. 1-1

Гірний Іване з села Убині, Камінка Струм., і друзі відізвіться на мою адресу: Стефанюк Іван, Ляґер ін Невеурт Пост. Гавмсмені інґ. 1-1

Хто позичить ноти »Запорожець за Дунаєм« на кілька днів за винагородою. Згол. під ч. 177. 1-1

Пошукую партнера співака »бас-барітон« і танцюриста народніх танків. Згол. до »Кр. Вістей« під ч. 177. 1-1

Поширюйте наші видання!

Секція »НАРОДНЄ ЗДОРОВЛЯ« при »Просвіті« у Кракові улаштовує іспит Сестер-Піклунок дня 1. і 2. червня 1940 р. в таборі, при вул. Яблоновських 10. Безпосередньо по іспитах роздача свідоцтв.

В обсяг іспиту входять теоретично: Анатомія з фізіольоґією, внутрішні недуги, опіка над дитиною, перша поміч, хірурґія, ґазознавство й оборона протилетунська.

Практично: піклунство, перевязка.

Рефлектанти зголошуються 2 дні перед речинцем в Уляни Самчуківної, Льоретанська 18.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ.
продовжує свою чинність і приймає безперервно впис студентів та курсантів на такі школи і курси:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ — дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК — підготовляє до громадської та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ — докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ — дає фахові знання з ріжних галузів промисловости, що працює на с. г. сировині та для потреб сільського господарства.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА — систематично ознайомлюють про минуле і сучасне українського народу його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ — підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: німецької, англійської та французької. Спеціяльна метода для позаочного студіювання чужих мов.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництва, б) садівництва, в) консервації та пероблення садовини й городини, г) оброблення шкіри, ґ) миловарства та багато інших.

Жадайте проспекти з програмами та умовами студій. Висилаються безплатно. На відповідь присилайте поштову марку (значок). Можна замовляти також самі підручники. Цінник висилаємо безплатно. Прохання і замовлення надсилати на адресу: Ukrainisches Technisch-Wirtschaftliche Institut, Podiebr dy Protektorat Böhmen und Mähren.

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., ½ сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Ґенерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва. PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmelitestrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukania Dziennikowa". Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher, 102-79